

sabor po postojećim temeljnim državnim zakonima nije kompetentan, da za područje Hrvatske i Slavonije uzakoni međunarodne konvencije, koje rade o ženidbenim predmetima, pošto Hrvatskoj i Slavoniji po temeljnim državnim zakonima glede tih predmeta pripada potpuna državopravna autonomija. Međunarodni takav ugovor može za područje Hrvatske i Slavonije zadobiti zakonsku moć samo onda, ako ga naš autonomni sabor uzakoni, što dosada u pogledu spomenutih dviju haških konvencija nije učinjeno.

Sve kad bi i, dato non concessio, obje konvencije pravovaljano sklopljene i po nadležnom zakonodavnom tijelu uzakonjene bile i za područje Hrvatske i Slavonije, ipak bi vrijedile (i kao ugovor i kao zakon) samo u odnošajima Hrvatske i Slavonije napram ugovornim državama izvan Monarkije, a ne bi vrijedile u odnošajima Hrvatske i Slavonije napram kraljevini Ugarskoj i Austriji, jer izmeđju Hrvatske i Slavonije s jedne strane te kraljevine Ugarske odnosno Austrije s druge strane nije nikakva konvencija u Haagu, a ni igdje drugdje sklopljena, pak dosljedno ni uzakonjena. Za sklapanje takovog ugovora s kraljevinom Ugarskom, odnosno s Austrijom, nadležan je predstavnik hrv.-slav.-dalm. vlade, a za uzakonjenje njegovo autonomni naš sabor.

U slijedećim brojevima Mjesečnika raspravljati će pisac o stvarnom sadržaju haških konvencija o ženidbenom pravu. Drugom prilikom bavit ćemo se ovim njegovim izvodima. Za danas smo htjeli upozoriti na temeljito i jezgrovito razlaganje piščevo. koje je tim zaslužnije, što je on prvi u javnosti progovorio o haškim konvencijama o ženidbenom pravu s gledišta ustavnih naših zakona. Praktični je zaključak njegove rasprave, da uslijed haških konvencija i uzakonjenja ovih po zajedničkom saboru nije nikakva promjena nastupila u našem građanskom ženidbenom pravu.

Predaja nadarbine. U Mjesečniku pravničkog društva g. 1912. br. 2. i 3. (God. XXXVIII. Knj. I. str. 113.—125. i 199.—208.) raspravlja Ivan Ž. Galić „O postupku nakon smrti katoličkih prelata, o preuzeću i upravi ispražnjenih prelatskih nadarbina, o diobi dohodaka nadarbine u godini prelatove smrti, te o predaji nadarbine novoimenovanom prelatu“. Auktor je imao prilike, da u uredovnom svojstvu sudjeluje kod primje-

njivanja odnosnih propisa na konkretne slučajeve u praksi. Prikaz mu je iscrpiv, temeljit i praktičan.

Govoreći o predaji nadarbine novoimenovanomu biskupu veli na str. 205.: „Novoimenovani biskup ne smije sam preuzeti upavu temporalija svoje dijeceze, već imade nakon položenja prisege zatražiti od vlade, da mu preda temporalija. Vlada odregjuje u sporazumku s biskupom dan svečane instalacije, na kojoj zastupnik vlade simboličkim načinom predaje biskupu temporalija, i tek počamši od toga dana pripadaju novoimenovanomu biskupu svi dohoci biskupijskih dobara.“ U koliko je ovgje rečeno, da novoimenovani biskup dobiva pravo na temporalija (upravu, dohotke) snagom i krepošću predaje učinjene po vladi odnosno njenom zastupniku, to stoji ta tvrdnja u opreci sa kanonskim pravom i gragjanskim našim zakonom. Po čl. XXVII. konkordata od 18. kolovoza 1855., koji je članak i crkveni i državni zakon u nas, dobiva svaki nadarbenik (niži i viši) pravo na temporalija jedino snagom i krepošću kanoničke institucije t. j. podjelbom nadarbine učinjenom po crkvenom poglavarstvu i uvedenjem u nadarbinu na način odregjen u crkvenim zakonima. Upitni članak konkordata glasi: „Cum jus in bona ecclesiastica ex canonica institutione derivet, omnes, qui ad beneficia quaecumque vel majora, vel minora nominati seu praesentati fuerint, bonorum temporalium eidem annexarum administrationem nonnisi virtute canonicae institutionis assumere poterunt. Praeterea in possessione Ecclesiarum cathedralium, bonorumque annexorum, quae in canonicis sanctionibus et praesertim in Pontificali et Ceremoniali Romano praescripta sunt, adcurate observabuntur, quocumque usu sive consuetudine in contrarium sublata

Dr. Ruspini.

Recenzije.

Prijevod sv. Pisma od dra. Čebušnika. „Zbor duhovne mladeži zagrebačke“ izdao je prijevod sv. Pisma s natpisom: Sveto Pismo staroga i

novoga zavjeta preveo i bilješke prikupio dr. Valentin Čebušnik, svezak I. — Zagreb 1911. (455 str. u 8°). Svezak obuhvata u vrlo lijepoj štampi